

BESLUT

2021-10-18 Dnr: 21/00714

SAKEN

Kulturnyheterna, SVT1 och SVT2, 2021-02-17, kl. 18.15 och 21.34 och 2021-02-18, kl. 18.15 och 21.34, inslag om publiceringar efter beslut om mediestöd och ett misstänkt dataintrång; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslagen frias. De strider inte mot kraven på opartiskhet och saklighet.

INSLAGEN

Inslagen den 17 februari 2021, kl. 18.15 och 21.34

Programledaren påannonserade inslaget klockan 18.15 genom att säga följande.

Förra året delade Myndigheten för press, radio och tv ut ett rekordstort mediestöd. Men i takt med att ansökningarna om stöd blivit fler har tjänstemän på myndigheten larmat om att de blir uthängda med namn och bild i en lång rad publiceringar i så kallad alternativmedia.

Därefter sa en reporter följande.

SVT har varit i kontakt med medarbetare på Myndigheten för press, radio och tv som beskriver ett växande problem. I samband med att mediestöd delas ut har enskilda handläggare hängts ut på löpande band med namn och bild. I publiceringar som enligt myndighetspersonal upplevs som gravt missvisande och personliga påhopp.

Samtidigt som reportern pratade visades skärmdumpar på artiklar som publicerats på webbtidningarna A, B och C. Därefter sa generaldirektören för Myndigheten för press, radio och tv (MPRT) följande.

Jag tycker att det är väldigt otrevligt när mina enskilda medarbetare hängs ut [...] påståenden om att det här är inkompetenta medarbetare, jättedåliga gymnasiebetyg [...] samtidigt som journalisterna [...] vet att det är mediestödsnämnden som fattar besluten. Det är inte de enskilda handläggarna.

Därefter sa en reporter följande.

Kulturnyheterna har gått igenom ett antal av publiceringarna kopplade till myndigheten på sajterna [A], [B] och [C]. Av dessa tre har enbart den sistnämnda beviljats stöd men alla har skrivit artiklar om medarbetare på myndigheten. De ser sig själva som ett alternativ till etablissemangsmedia och systemtänkande. Den antirasistiska tidskriften Expo som kartlagt de här sajterna säger att de är en del av ytterhögens medielandskap. Även om de sinsemellan också skiljer sig åt.

En researcher på Expo sa följande.

Man är inne i ett kulturkrig helt enkelt och angriper vad man upplever som politiska motståndare snarare än att man gjort en bedömning av liksom, är det här en offentlig person [...] är det liksom en publicitetsskada som är motiverad. Det är uppenbart att det inte finns den typen av diskussioner att det inte finns ett sånt, den typen av perspektiv närvarande här.

Därefter berättade reportern att en handläggare på MPRT som ville vara anonym upplevt artiklarna som en organiserad påverkanskampanj i syfte att påverka myndighetens beslut. Vidare sa reportern att det i flera publicerade artiklar påstods att MPRT diskriminerar så kallad alternativmedia. Under tiden som reportern talade visades skärmdumpar på artiklar som publicerats på bland annat B. Därefter sa generaldirektören för MPRT följande.

Ja, men det stämmer naturligtvis inte. [...] om vi talar nu lite mer om alternativa medier så var det sex sökande varav fyra fick och två fick inte.

Reportern frågade researchern från Expo om det inte är så att en myndighet som delar ut mycket pengar till medier, och därigenom har en del makt, borde tåla en kritisk granskning. Researchern höll med om att myndigheter måste tåla en kritisk granskning men att det i detta fall handlade om att skrämja enskilda medarbetare till tystnad. Därefter sa generaldirektören för MPRT bland annat följande.

Jag vill också framhålla att mina medarbetare hängs ut. Det har varit ett antal som har hängts ut på olika sätt. Men det har aldrig varit fråga om, vad vi kan bedöma, det har inte varit fråga om hat eller hot. Det vill jag noga understryka. Hade det varit det hade vi polisanmält det.

Inslaget avslutades med att programledaren sa följande.

*Kulturnyheter*na har sökt ansvariga utgivare för sajterna för att få deras syn på kritiken. [C] och [B] svarar att även de enskilda handläggarna är makthavare och därför ska kunna kritiseras. [A] har inte svarat på våra frågor.

Inslaget klockan 21.34 var en kortare version av inslaget ovan. Även detta inslag avslutades med att programledaren sa följande.

*Kulturnyheter*na har sökt ansvariga utgivare för sajterna för att få deras syn på kritiken. [C] och [B] svarar att även de enskilda handläggarna är makthavare och ska därför kunna kritiseras. [A] har inte svarat på våra frågor. Läs mer om det här på vår webb.

Inslagen den 18 februari 2021, kl. 18.15 och 21.34

Inslagen klockan 18.15 och 21.34 var likalydande. Programledaren påannonserade inslaget klockan 18.15 med att säga följande.

Igår berättade vi om hur medarbetare på Myndigheten för press, radio och tv hängs ut med namn och bild på så kallade alternativmedier. Personalen upplever detta som ett försök att påverka deras beslut. Idag kan vi rapportera att myndigheten misstänker att man drabbats av ett dataintrång och har nu polisanmält.

Därefter sa MPRT:s administrativa chef följande.

Ja, det finns väl en misstanke om det i alla fall och vi gjorde då en polisanmälan kring det. Så det finns ett, ja, ett ärende hos polisen helt enkelt om ett misstänkt dataintrång.

En reporter berättade därefter att myndigheten den 9 december 2020 offentliggjort vilka tidningsredaktioner som hade beviljats ett mediestöd men att uppgifter om vilka som fått stödet redan publicerats den 2 december 2020 på en extern webbplats. Därefter sa MPRT:s administrativa chef följande.

Det var där vi såg det helt enkelt. Sen liksom hur det har gått till det kan inte vi, det får i så fall polisen göra då sin utredning kring.

Därefter påannonserade programledaren nästa inslag med att säga följande.

Och nu reagerar [namn], tidigare demokratiminister och nu ordförande för Statstjänstemannaförbundet, på de uthängningar som ägtrum. Men också på den ökande mängden av hat och hot mot tjänstemän.

En reporter sammanfattade därefter innehållet i inslagen som visats dagen innan. I resumén framkom det att handläggare på MPRT blivit uthängda med namn och bild och det beskrevs hur de hade uppfattat publiceringarna. Reportern sa även följande.

Enligt [namn], ordförande i facket Statsanställdas förbund, är den här problematiken välbekant. Men förutom uthängningar rapporterar tjänstemän också om hot, hat och till och med våld i växande omfattning.

Samtidigt som reportern sa detta visades bland annat skärmdumpar på artikelrubriker från B. Inslaget avslutades med att ordförande för Statstjänstemannaförbundet sa följande.

Det här är ett otroligt hot mot den enskilda individen och den familj som drabbas, mot deras hälsa och liv och arbetsmiljö. Men det här påverkar också rättsstaten. Vi kan se att av de som utsätts för hot och våld så påverkas de i sin myndighetsutövning. De fattar beslut som de annars kanske inte skulle ha fattat. De kanske låter bli att fatta beslut som de borde ha fattat. Och man kanske drar sig för att göra vissa ytterligare undersökningar. Så att ja, tyvärr påverkar det här myndighetsutövningen. Vi ser ju att det finns flera saker som måste göras. Dels så behöver politikerna besluta om att skärpa skyddet för myndighetsutövning genom en ökad lagstiftning som skärper straffen för hot mot tjänstemän men som också hittar andra sätt att skydda myndighetsbeslut och myndighetsutövning.

I samband med att ordförande för Statstjänstemannaförbundet avslutade sin sista mening visades en bild där en man bar iväg med en så kallad roll-up med MPRT:s logga och namn på.

ANMÄLAN

Inslagen är anmälda av chefredaktör och ansvarig utgivare för webbtidningen B. Han anför sammanfattningsvis följande.

Inslagen den 17 februari 2021, kl. 18.15 och 21.34

Opartiskhet

Anmälaren ifrågasätter utgångspunkten för inslagen och anser att de borde ha handlat om det övriga innehållet i de artiklar som B och A publicerat om MPRT. I stället behandlades enbart frågan om att handläggare på MPRT namngetts i samband med falsk information och/eller förtal av B och A. I artiklarna framgår varför det är relevant att peka ut handläggarna. Inslagen var därmed ensidiga och utformade på ett sätt där eventuell kritik inte gick att bemöta.

I inslagen svartmålades B och A utan att det redogjordes för vad som skulle vara fel i deras artiklar om MPRT.

Anmälaren kontaktades av Sveriges Television AB (SVT) dagen innan sändning via e-post. SVT vägrade samtidigt att svara på frågor via telefon.

Saklighet

Generaldirektören på MPRT påstod i inslagen att det är mediestödsnämnden och inte handläggarna som fattar besluten och att alternativmedier inte har diskriminerats. Detta är falska påståenden och beskriver inte alls det som hänt.

Reportern påstod att A, B och C tillhör ytterhögerns medielandskap. Det förklaras inte vad ytterhögern är för något. Att tala om en ”ytterhöger” är inte sakligt.

En företrädare för Expo påstod att B inte tagit hänsyn till publicitetsskador. Handläggarna på MPRT fattar beslut om finansiering av upp till 75 procent av mediernas finansiering. Att bestämma vilka som får existera inom svensk media utgör en av Sveriges yttersta maktpositioner. SVT döljer vilken makt dessa handläggare har.

Reportern talade om en organiserad påverkanskampanj. Detta kan knappast betraktas som sakligt i sammanhanget. SVT, DN, och MPRT har samtidigt, samma dag, släppt artiklar och förslag till förändringar i regelverket för mediestöd. Det utgör en organiserad påverkanskampanj. Att anklaga B med flera för det som man själv gör är inte sakligt.

Inslagen den 18 februari 2021, kl. 18.15 och 21.34

Anmälaren anför sammanfattningsvis att inslagen var utformade så att B förknippades med hot, hat och våld och ett dataintrång på MPRT.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att inslagen överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet samt bestämmelsen om genmäle. SVT anför i huvudsak följande.

Inslagen den 17 februari 2021

Utgångspunkten för inslagen var att handläggare på MPRT hade hängts ut med namn och bild på så kallade alternativa webbplatser. Anmälaren vänder sig mot SVT:s nyhetsvärdering och anser att den inte överensstämmer med B:s åsikt i fråga om vad som bedömdes vara relevant i det aktuella fallet.

Det som togs upp beträffande publiceringarna på webbplatserna var att de var ovanliga med tanke på de enskilda handläggarnas integritet i förhållande till allmänintresset och deras position. Inslagen behandlade inte webbplatsernas samlade utgivning. Enligt SVT innebär inte *Kulturnyheter*nas självständiga nyhetsvärdering att inslagen är partiska eller ensidiga även om de avviker från den nyhetsvärdering som B gjort.

I inslagen påstods inte att det funnits sakfel i artiklar på webbplatserna eftersom inslagen inte behandlade den frågan. Det som behandlades var att webbplatserna publicerat uppgifter om tjänstemän på MPRT som – sanna eller ej – bland annat upplevdes som ”gravt missvisande och en rad personliga påhopp” av enskilda handläggare och av myndighetens generaldirektör. Uppgifterna hade publicerats i samband med att MPRT fattat beslut om mediestöd. Generaldirektören för myndigheten, som är en tillfälligt medverkande för vilken kravet på opartiskhet och saklighet är lägre, gav sin syn på saken. Hon framhöll bland annat att hon tyckte det var väldigt obehagligt när enskilda medarbetare hängdes ut och att hon ansåg att det var väl känt att det är mediestödsnämnden som fattar beslut och inte de enskilda handläggarna.

Anmälaren efterlyser en beskrivning av vad som ansetts vara felaktigt eller missvisande på webbplatserna. Eftersom redaktionen inte gjort några sådana påståenden om artiklar på webbplatserna kan SVT inte se att detta vore relevant.

Som framgår av inslagen handlade *Kulturnyheter*nas publicering inte heller om huruvida nämnden hade följt handläggarnas förslag till beslut eller ej. Anmälaren anser att handläggare är makthavare och därför måste tåla hård granskning med namnpublicering. Enligt redaktionen var det just denna bedömning som var ovanlig i förhållande till normer och praxis inom svensk journalistik och därmed relevant att belysa. I inslaget ställdes kritiska frågor till de som intervjuades, inklusive myndighetens generaldirektör.

Anmälaren vänder sig mot begreppet ”ytterhöger” som användes av en tillfälligt medverkande som intervjuades. SVT har förståelse för att begreppet kan upplevas som oprecist. SVT bedömer dock att det som beskrivs i sammanhanget, som inte var en analys av begreppet i förhållande till webbplatserna, får anses begripligt.

Den antirasistiska tidskriften Expo som kartlagt de här webbplatserna, säger att de alla är en del av ytterhögerens medielandskap, även om de sinsemellan skiljer sig åt.

Såvitt SVT kan se benämner sig webbplatserna sig själva bland annat som ”alternativmedier”. Anmälaren vänder sig även mot att den tillfälligt medverkande researchern från Expo ”får påstå att vi inte tagit hänsyn till publicitetsskador”. Som framgår av inslagen har anmälaren och företrädare för de andra webbplatserna fått möjlighet att kommentera kritiken.

Anmälaren beskriver sin syn på myndighetens ”maktposition” och anser att SVT döljer att myndigheten har en sådan. Det framgår dock av ett stort antal publiceringar att redaktionen även kritiskt granskat myndigheten även om dessa granskningar inte behandlades specifikt i det aktuella inslaget.

När det gäller det aktuella inslaget belyste det den publicistiska bedömningen att hänga ut handläggarna trots att de inte var beslutsfattare. Anmälaren vänder sig även mot formuleringen ”organiserad påverkanskampanj” och anser att den är osaklig i sammanhanget. Som framgår hänvisas i denna del till ett citat av en källa som beskrev att den upplevde artiklarna på webbplatserna så. När det gäller anmälares invändningar mot att myndighetens generaldirektör sa att hon ansåg att alternativmedier inte hade diskriminerats, får SVT framhålla att även generaldirektören var en tillfälligt medverkande för vilken kravet på opartiskhet och saklighet ställs lägre. I inslagen berättades dock samtidigt att myndigheten hade kritiserats för ”att diskriminera alternativmedier”. Det generaldirektörens sa var alltså ett svar på den kritiken.

Bemötande och genmäle

För att få de aktuella webbplatsernas syn på saken kontaktades anmälaren före sändning. Redaktionen skickade mejl mer än ett dygn före sändning och gav exempel på vilka publiceringar som åsyftades. Anmälaren bekräftar också att de fick möjlighet att bemöta kritiken. De svar som redaktionen fick sammanfattades och redovisades i inslagens avannons. Anmälaren har inte begärt genmäle efter sändning.

Inslagen den 18 februari 2021

Som framgår av sändningen publicerades två olika inslag efter varandra. Det första inslaget handlade om ett misstänkt dataintrång som MPRT bekräftade att de hade polisanmält. Uppgiften om att utkast till beslut om mediestöd hade publicerats i förväg av en extern webbplats innan myndigheten hade offentliggjort besluten, hade kommit till redaktionens kännedom efter att det publicerats på den externa webbplatsen. Polisanmälan blev känd för redaktionen samma dag som det rapporterades i programmet. I inslaget berättade en ansvarig på myndigheten att de misstänkte att ett dataintrång hade skett och att de hade gjort en polisanmälan samt att polisen skulle utreda fallet. I sändningen påstods inte att dataintrånget

misstänktes komma från anmälarens webbplats som hans anser att det gavs intryck av.

Det andra inslaget den 18 februari påannonserades som ett nytt inslag och handlade om att tidigare demokratiminister och nuvarande ordförande i Statstjänstemannaförbundet hade reagerat på de ”uthängningar” som anställda på MPRT utsatts för. Detta var incitamentet till hennes reaktion men hon tog upp ämnet i en bredare kontext. Hon ansåg att hon märkt en ökning av hot och hat mot sina medlemmar, tjänstemän och myndighetspersoner, generellt i Sverige.

Enligt SVT kunde ordförande i Statstjänstemannaförbundets reaktion beskrivas utan att det kunde missförstås som att det vore anmälarens webbplats som skulle stå för det generella problemet som hon pekade på. Särskilt eftersom detta preciserades i påannonseren. Redaktionen bedömde att hennes reflektion, som gällde det generella perspektivet nämligen hat och hot på nätet mot tjänstemän – kunde redovisas samtidigt som att orsaken till hennes reaktion och den korta sammanfattningen av inslaget dagen innan kunde göras inledningsvis – utan att detta skulle misstolkades. Som framgår bestod en viss del av bildsättningen av bildmaterial från inslaget dagen innan där bland annat olika webbplatsers namn var synliga. Men när det talades om hat och hot var redaktionen noga med att inte något namn på någon webbplats skulle synas.

Anmälaren har inte heller efter detta inslag inkommit med begäran om genmäle till SVT.

INFORMATION

Anmälaren har beretts tillfälle att kommentera SVT:s yttrande men har inte hörts av.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis att om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag, antingen genom att den kritiserade själv medverkar eller genom att en kommentar från honom eller henne redovisas. Att en part vägrar att medverka hindrar inte att ett program eller inslag sänds. Om möjligt bör i sådana fall den kritiserades uppfattning redovisas på något annat sätt.

Av betydelse för bedömningen är också bestämmelsen om att SVT ska stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden samt granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna (8 § i

sändningstillståndet). Dessa skyldigheter innebär enligt nämndens praxis att ett program eller inslag kan ha en kritisk infallsvinkel utan att strida mot kravet på opartiskhet.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

SVT ska före sändning av program så noggrant som omständigheterna medger kontrollera sakuppgifter i programmet (13 § andra stycket i sändningstillståndet).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Inslagen den 17 februari 2021

Granskningsnämnden konstaterar att företrädare för A, B och C kontaktades före sändning och fick möjlighet att bemöta den kritik som riktades mot dem och att SVT redovisade svaren som gavs. Mot denna bakgrund strider inte inslagen, eller reporterns förhållningssätt, mot kravet på opartiskhet.

Vidare konstaterar nämnden att generaldirektören för MPRT och researchern från Expo var så kallade tillfälligt medverkande för vilka det krav som finns i sändningstillståndet på saklighet kan ställas lägre än på företrädare för programföretaget. Enligt nämndens mening framgick det av inslagen att reporterns uttalande om att B, som anmälaren företräder, tillhörde ytterhögerns medielandskap hänförde sig till vad tidskriften Expo angett. Mot den bakgrunden anser nämnden att vad anmälaren anfört inte medför att inslagen strider mot kravet på saklighet.

Vad anmälaren i övrigt anfört medför inte heller att inslagen strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Inslagen den 18 februari 2021

Nämnden konstaterar att det inte påstods i inslagen att anmälaren låg bakom ett dataintrång på MPRT. Inslaget med ordförande för Statstjänstemannaförbundet påannonserades som ett separat inslag. Det framgick tydligt att hennes uttalanden om faran för demokratin med hat och hot mot tjänstemän var generella och att de inte handlade om vare sig MPRT eller något specifikt mediaföretag. Med hänsyn till detta innebär bildsättningen inte att inslaget strider mot kravet på saklighet.

Vad anmälaren i övrigt anfört medför inte heller att inslagen strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Clas Barkman, Berivan Yildiz, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt, Kristina Åberg och Sofia Olsson Olsén efter föredragning av Rasmus Gedda. I ärendets slutliga handläggning har även Anna Dingertz medverkat.

För granskningsnämnden

Dag Mattsson

SIGNATURSIDA

Detta dokument har elektroniskt undertecknats av följande
undertecknare:

NAMN:	Dag Edvin Bror Mattsson
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_072682e6e500a09c3dda92cf083d7460dc
DATUM & TID:	2021-10-18 06:24:57 +02:00

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2021-10-18 06:25:03 +02:00
Ref: 21760SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)